

INFORMACIJA

o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva nacionalne odbrane Rumunije i Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Republike Bugarske i Ministarstva nacionalne odbrane Republike Grčke i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Srbije i Ministarstva odbrane Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije i Vlade Republike Turske za sprovođenje vježbe kombinovanih združenih specijalnih snaga balkanskih zemalja (B-9 CJSE) - „Karpatski orao 2017“ (“Carpathian Eagle-CARE 17“)

Vježba kombinovanih združenih specijalnih snaga balkanskih zemalja (B-9 CJSE)-„Karpatski orao 2017“ (Carpathian Eagle-CARE 17“) održaće se u Republici Rumuniji, u periodu od 16. do 21. oktobra 2017. godine.

Šesta po redu međunarodna vježba specijalnih jedinica oružanih snaga balkanskih zemalja, predstavlja nastavak saradnje balkanskih zemalja u okviru “Balkan CHOD” inicijative (Inicijativa načelnika generalštabova oružanih snaga zemalja Balkana). Prošle godine vježba specijalnih jedinica oružanih snaga balkanskih zemalja u okviru ove inicijative realizovana u Republici Grčkoj, pod nazivom „Balkanski štit 2016“ (“Balkan shield 2016”), na kojoj je učestvovalo preko 100 pripadnika oružanih snaga Srbije, Rumunije, Bugarske, Grčke, Turske, Bosne i Hercegovine, Makedonije i Crne Gore. Vojska Crne Gore učestvovala je sa 10 pripadnika Obavještajno-izviđačke čete.

Na vježbi „Karpatski orao 2017“ (Carpathian Eagle 2017“) težište aktivnosti će biti usmjereno ka izvođenju protivterorističkih dejstava, a sama vježba biće realizovana u više segmenata – padobranski desant izviđačkih jedinica, dejstva snajperskih timova, protivteroristička borba u urbanim sredinama, dejstva na utvrđeni objekat, zasjede, medicinska evakuacija, izvlačenje i dejstva tima za deminiranje.

Učešćem pripadnika Vojske Crne Gore na vježbi „Karpatski orao 2017“, unapređuje se interoperabilnost, podiže nivo operativnih sposobnosti i realizuje dio partnerskih ciljeva Crne Gore u okviru programa NATO. Takođe, kroz navedenu vježbu stiču se iskustva za učešće u međunarodnim misijama, unapređuje znanje engleskog jezika, razmjenjuju saznanja o najmodernijoj opremi i tehnici i razvija regionalna i bilateralna saradnja.

Na osnovu člana 4 stav 2, Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu („Službeni list CG”, broj 61/8), Savjet za odbranu i bezbjednost, na sjednici od 13. januara 2017. godine, donio je odluku kojom se odobrava učešće 10 pripadnika Vojske Crne Gore na ovoj vježbi.

Finansijska sredstva za učešće Vojske Crne Gore na navedenoj vježbi planirana su budžetom za 2017. godinu i iznose 5.906 eura.

PRIJEDLOG

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE RUMUNIJE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ALBANIJE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE BUGARSKE

I

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE REPUBLIKE GRČKE

I

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE SRBIJE

I

**MINISTARSTVA ODBRANE BIVŠE JUGOSLOVENSKE REPUBLIKE
MAKEDONIJE¹**

I

VLADE REPUBLIKE TURSKE

ZA SPROVOĐENJE VJEŽBE KOMBINOVANIH ZDRUŽENIH

SPECIJALNIH SNAGA BALKANSKIH ZEMALJA

(B-9 CJSE) – „KARPATSKI ORAO 2017“

(CARPATHIAN EAGLE – CARE 17)

COMANDANTUL UNITATII MILITARE 01010

(DIREKTOR B-9 CJSE)

Pukovnik Florinel NEGULESCU

¹ *Turska priznaje Republiku Makedoniju pod njenim ustavnim imenom*

NEKLASIFIKOVANO ZA B-9 ZEMLJE

U daljem tekstu „Strane“,
 priznajući sve odredbe Sporazuma između Strana Sjevernoatlantskog saveza o Statusu snaga (u daljem tekstu NATO SOFA) koji je zaključen u Londonu 19. juna 1995. godine,
 priznajući sve odredbe Sporazuma o statusu snaga u okviru Partnerstva za mir, koji je potpisan u Briselu 19. juna 1995. godine,
 priznajući sve odredbe iz Zadataka sa Konferencije o vojnoj saradnji načelnika generalštabova balkanskih zemalja, potpisanih u Briselu 10. maja 2007. godine,
 priznajući sve odredbe pojedinačnih bilateralnih sporazuma između Rumunije i Strana, u pogledu vojne saradnje,
 priznajući da ovaj MOR ne utiče na međunarodne sporazume koji uključuju zemlje pošiljaoca ili RUMUNIJU,
 priznajući da, u slučaju bilo kakvog konflikta prilikom sprovođenja ovog MOR, preovladavaju gore navedeni međunarodni sporazumi,
 uzimajući u obzir 1. godišnji sastanak ETSWG 10. Konferencije načelnika generalštabova balkanskih zemalja od 27. januara 2016. godine u Ankari, Turskoj,
 UZIMAJUĆI U OBZIR da će se Vježba **B-9 CJSE “KARPATSKI ORAO 2017” (CARE 17)** održati na teritoriji Zemlje domaćina uz učešće snaga Strana,
 s obzirom na međusobnu razmjenu logistika i servisiranja između Strana, sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1 SKRAĆENICE I DEFINICIJE

- (1) Osim ako značenje nije definisano u ovom Memorandumu o Razumijevanju (u daljem tekstu MOR) i njegovim pratećim dokumentima, primjenjuje se NATO rječnik izraza i definicija (AAP-6) i definicije navedene u savezničkoj publikaciji o praktičnoj akviziciji (AACP-1), Dio I (Smjernice i primjeri odredbi za Memorandum o razumijevanju).
- (2) Za potrebe ovog MOR primjenjuju se sljedeće skraćenice i definicije:

B-9 CJSE 2017	Multinacionalna vježba zajedničkih združenih specijalnih snaga zemalja Balkana za omogućavanje sinhronizacije i koordinacije sposobnosti Specijalnih snaga u regionu
BXP	Mjesto prelaska granice
CARE 17	Karpatski orao 2017 – Vježba B-9 CJSE 2017 održava se u Rumuniji, 2017. godini
CS	Borbena podrška

CSS	Borbeno obezbjeđenje
DZ	Zona izbacivanja (Drope Zone)
Vježba	B-9 CJSE 2017 (CARE 17)
Snage	Svo vojno osoblje i materijal uključujući sve civilne komponente tih snaga za potrebe vježbe CARE 17. Ovaj izraz takođe uključuje sve vazduhoplove, vozila, zalihe, opremu, municiju i pribor kao i sva vazduhoplovna, kopnena i pomorska sredstva za pokret, zajedno sa uslugama podrške uključujući i ugovarače koji su upućeni sa snagama ili koji podržavaju snage u svrhu vježbe CARE 17.
ZS	Zaštita snaga (ZS) - Sve preduzete mjere i upotrijebljena sredstva za minimalizaciju ranjivosti osoblja, objekata, opreme i operacija na sve prijetnje i u svim situacijama, u cilju obezbjeđenja slobode djelovanja i operativne efikasnosti snaga.
ZD	Zemlja domaćin (ZD) – država koja dočekuje i prima snage Zemalja pošilalaca (ZP) u okviru svojih granica biće RUMUNIJA, zastupana preko Ministarstva nacionalne odbrane.
PZD	Podrška ZD (PZD) – Civilna i vojna pomoć pružena od strane ZD snagama koje su locirane ili izvode operacije na teritoriji ZD ili su u tranzitu kroz teritoriju ZD, teritorijalne vode ili vazdušni prostor u svrhe ovog MOR.
MoND (MNO)	Ministarstvo nacionalne odbrane (RUMUNIJA)
ODA	Operativni odred Alpha
PDSS	Provjera lokacije prije raspoređivanja snaga
POE	Mjesto ulaska/izlaska
SD	Snage domaćina (SD) – članovi i osoblje Ministarstva nacionalne odbrane Rumunije koji učestvuju u CARE 17.
ROU	Rumunija
SOF	Snage za specijalne operacije
SOP	Standardne operativne procedure
SOR	Izjava o zahtjevima
ZP	Zemlja pošiljalac (ZP), one države koje upućuju snage na teritoriju ZD za podršku ili učešće na CARE 17
TTPs	Tehnike, taktike i procedure
GJ	Gostujuća jedinica, vojni odredi ZP koja učestvuju u CARE 17

Član 2

SVRHA

Svrha ovog MOR je da osigura pravilno izvršenje i podršku za vježbu CARE 17.

Član 3

PRIMJENJLJIVOST

- (1) Ovaj MOR primjenjuje se za podršku GJ i SD koje učestvuju na CARE 17, koja će se izvoditi od 16. do 21. OKTOBRA 2017. godine u okviru područja naznačenog od strane sljedećih oblasti: Cluj, Mureș, Sibiu i u svim ostalim područjima za obuku Snaga za specijalne operacije.
- (2) ZD će punim kapacitetima pružiti podršku snagama upućenim na Vježbu i u skladu sa ovim MOR.
- (3) Osim ako nije drugačije navedeno u ovom MOR, odredbe za aranžmane ZD koje su ovdje definisane, primijenice se ulaskom inicijalnih komponenti GJ i svih pomoćnih jedinica. Ova podrška će se nastaviti sve dok posljednje komponente tih snaga ne napuste teritoriju RUMUNIJE i nakon završetka svih neriješenih pitanja između Strana, a u vezi sa Vježbom.

Član 4

PRAVNI ASPEKTI

- (1) STATUS SNAGA, dok su na teritoriji ZD, biće regulisan u skladu sa NATO/PzM/SOFA.
- (2) NADLEŽNOST: Sva pitanja krivične i disciplinske nadležnosti koja mogu nastati tokom vježbe, biće regulisana u skladu sa NATO/PzM/SOFA.
- (3) Ako pripadnik ZP poćini krivićno djelo prema zakonima ZD, bilo gdje na teritoriji ZD (unutar ili van vojnih objekata ili objekata za obuku), oficir za vezu ZP će obavijestiti vlasti ZD u roku od 24 sata. Ista obaveza postoji i u slučaju svake osnovane sumnje u pogledu krivićnog djela koje poćini pripadnik ZP.
- (4) Elementi PZD koju prućaju civilni ugovaraći biće definisani posebnim privatnim ugovorima između GJ i tih ugovaraća i neće biti uključena u ovaj MOR.

- (5) Pripadnici GJ koji će koristiti vazduhoplove/vozila ZD tokom Vježbe, poštovaće važeće propise, utvrđene od strane vojnih organa ZD i ZP.

Član 5 ODGOVORNOSTI

- (1) Obaveze ZD su da:
- a) Pripadnicima GJ dozvoli pristup objektima u bazi u Rumuniji u cilju pružanja podrške ciljevima CARE 17;
 - b) Dozvoli korišćenje odabranih objekata i površina kako je dogovoreno tokom provjere lokacije prije raspoređivanja snaga, uključujući i prostor za čuvanje municije i prostorije sa oružjem;
 - c) Obezbiјedi smještaj za pripadnike GJ za vrijeme CARE17;
 - d) Obezbiјedi vezu sa lokalnim vlastima u područjima gdje će se Vježba održati;
 - e) Na zahtjev ZP, pomaže pri pregovaranju u vezi sa korišćenjem imovine koja je u privatnom vlasništvu i imovine koju koristi vlada.
 - f) Preduzima neophodne korake da omogući upotrebu aerodroma, mjesta prelaska granica, cesta, pruga, područja i infrastrukture kako bi se osigurao ulazak, izlazak, prijem, privremeno zadržavanje, upućivanje i povratak snaga ZP;
 - g) Koordinira i dobije svu neophodnu saglasnost za korišćenje poligona za obuku i pristup vazduhoplovima rumunskog vazduhoplovstva;
 - h) Koordinira, olakšava i pruža logističku podršku pri kretanju, transportu, korišćenju infrastrukture, medicinske usluge kao i uslužnu podršku u granicama utvrđenim ovim MOR i finalnim SOR, uzimajući u obzir trenutnu dostupnost;
 - i) Osigura potreban nivo Zaštite snaga;
 - j) Sa nadležnim organima koordinira aktivnosti u vezi sa DZ i korišćenjem poligona za bojevo gađanje;
 - k) ZD će besplatno obezbijediti vojnu pratnju snagama ZP od mjesta ulaska na teritoriju ZD do mjesta gdje se Vježba održava i od mjesta održavanja Vježbe do mjesta izlaska iz njene teritorije;
 - l) U slučaju incidenta/nesreće koje se budu ticale snaga ZP, obezbijedi mjesto incidenta/nesreće. Predstavniku ZP biće omogućeno da prisustvuje istrazi i da dobije kopiju dokumenata vezanih za istragu, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ZD;
 - m) Omogući pravilnu koordinaciju i upravljanje frekvencijama;
 - n) Omogući pravilno planiranje i sprovođenje operacija u vazdušnom prostoru;
- (2) Odgovornosti/obaveze ZP su da:
- a) Vježbu realizuje u skladu sa ovim MOR i drugim relevantnim dokumentima;
 - b) Obezbiјedi listu učesnika i opreme najmanje 20 dana prije razmještanja;

- c) Obezbiјedi neophodnu podršku, logistiku i resurse za svoje pripadnike GJ koji učestvuju u Vježbi, pored podrške koju obezbjeđuje ZD;
- d) Pažljivo koristi pozajmljene stvari i objekte koje obezbjeđuje ZD i da ih vrati u istom stanju u kojem su ih dobili, osim ako je njihovo lošije stanje u vrijeme povratka opravdano regularnim korišćenjem;
- e) Koordinira sva kretanja opasnog materijala i eksploziva sa ZD. U slučaju transporta, ZP će jasno definisati i dostaviti popis opasnih materija i eksploziva. ZD će nadgledati opremu sa spiska, kao i njen transport;
- f) Za vrijeme Vježbe, dostavi u svojim zahtjevima i izvještajima o statusu komandi Vježbe sve naknadne izmjene;
- g) Poštuje procedure ZD vezane za propise za zaštitu životne sredine, zdravlja i sigurnosti, i procedure ZD koje se odnose na skladištenje, kretanje i odlaganje opasnog materijala;
- h) Poštuje sve propise za korišćenje elektromagnetnog spektra;
- i) Podmiruje sve troškove za robu i usluge koje pruža ZD;
- j) Pripadnici ZP će biti odgovorni za pakovanje, pripremu i sertifikaciju sopstvenih padobranskih sistema i usklađivanje sa bezbjednosnim pravilima utvrđenim od strane vojnih vlasti ZD i ZP. Komandanti Snaga za specijalne operacije Rumunije i GJ će voditi brifinge za odobrenje aktivnosti sa svim pripadnicima (posada ZD, JM, SJM i dežurnim oficirom za Zonu izbacivanja). 6-ta brigada za Specijalne operacije je odgovorna za brifinge u vezi padobranstva;

Član 6 **OBUKA**

(1) Opšti ciljevi CARE 17 su sljedeći:

- a) Obuka struktura za komandovanje i kontrolu kroz sprovođenje operativnih procedura za planiranje Snaga za specijalne operacije (SOF);
- b) Povećanje interoperabilnosti među pripadnicima GJ i strukturama Snaga za specijalne operacije;

(2) Posebni ciljevi CARE 17 su sljedeći:

- a) Obuka pripadnika na svim nivoima planiranja, sprovođenja i praćenja specijalnih operacija;
- b) Uvježbavanje NATO i nacionalnih operativnih procedura planiranja;
- c) Jačanje sposobnosti komande i kontrole jedinica SOF i struktura CS (Borbena podrška) i CSS (Obezbeđenje borbenih snaga);
- d) Potvrđivanje, uvježbavanje i ažuriranje SOP-ova za vrijeme procesa planiranja i izvršenja specijalnih operacija u cilju identifikovanja operativnih ograničenja i nedostataka koji nastaju u borbenom prostoru;
- e) Povećanje saradnje i interoperabilnosti među SOF i strukturama za podršku i vojnim nacionalnim agencijama i Savezničkim strukturama snaga za specijalne operacije (SOF);

- f) Unaprjeđenje znanja engleskog jezika kao operativnog jezika.

Član 7 **FINANSIJSKI ARANŽMANI**

- (1) ZD će osigurati besplatni smještaj, uslugu I klase (hrana i flaširana voda) i unutrašnji prevoz.
- (2) Za svaki pojedinačni slučaj, svaka Strana će nadoknaditi sve troškove na ime podrške njenim pripadnicima koji učestvuju na Vježbi, u skladu sa SOR.
- (3) Ako ZP šalje vazduhoplove/vozila u ZD za obuku na civilnom aerodromu, sve aerodromske usluge (osim poreza) uključujući i navođenje sa tornja, parkiranje, zaštitu snaga, pružaju se na osnovu nadoknade i u skladu sa odgovarajućim odredbama važećih međunarodnih sporazuma zaključenih između ZD i ZP ili drugim sporazumima.
- (4) Ako ZP dodijeli vazduhoplove/vozila za Vježbu i zatraži popunu gorivom i mazivom za te vazduhoplove/vozila od ZD, gorivo i mazivo obezbjeđuje ZD pod istim uslovima kao i za vazduhoplove/vozila svojih oružanih snaga. ZD će preuzeti odgovornost da obezbijedi snabdijevanje gorivom i mazivom ZP koje dodijele vazduhoplove/vozila za potrebe obuke tokom Vježbe.
- (5) Svaka GJ može nositi svoje sopstveno oružje i svu neophodnu opremu za potrebe Vježbe. Ako se zahtijeva od strane ZP, ZD će obezbijediti oružje i municiju na osnovu reciprociteta/besplatno u skladu sa relevantnim odredbama važećih međunarodnih sporazuma koji su zaključeni između ZD i ZP.
- (6) Podrška koja se nadoknađuje i usluge između Strana će se riješiti kako je navedeno gore u tekstu.
- (7) Sva formalna i telefonska komunikacija vezana za Vježbu će biti besplatna. Za sve zvanične međunarodne pozive za potrebe ZP, ZD obezbjeđuje zemaljsku telefonsku liniju besplatno. Privatna telefonska komunikacija (i nacionalna i međunarodna) koja se obavlja putem zemaljskih telefonskih linija se plaća naknadno.
- (8) U slučaju nesreća/incidenata, svi troškovi u vazi repatrijacije posmrtnih ostataka su obaveza i odgovornost ZP.

Član 8

POREZI

- (1) ZD će osloboditi GJ koje učestvuju u Vježbi od:
 - a) Plaćanja poreza prilikom ulaska i izlaska iz teritorije ZD u skladu sa važećim odredbama NATO/PzM/SOFA.
 - b) Plaćanja poreza i carina za privremeno uvezenu opremu GJ i zalihe ZP na teritoriju ZD za potrebe Vježbe u skladu sa odredbama NATO/PzM/SOFA.
- (2) Po završetku vježbe, GJ će vratiti sav materijal i opremu koji su unijele na teritoriju ZD, izuzev materijala i/ili opreme koju ZD odabere da ostane u zemlji ili je izgubljena i/ili utrošena za potrebe Vježbe.
- (3) Materijal koji je donijet za potrebe Vježbe, kao i lična oprema Gostujućih jedinica, ne smije biti prodana ili data vojnim pripadnicima ZD ili civilima. Spisak utrošenog materijala ili izgubljenog u toku Vježbe pripremiće GJ nakon završetka Vježbe, a potvrdiće ga vlasti ZD carinskim organima na mjestu izlaska iz zemlje, kao dodatak carinskim dokumentima prilikom napuštanja teritorije ZD.
- (4) Nabavke robe i usluga od strane GJ na teritoriji ZD uključivaće sve poreze u skladu sa zakonima ZD, osim ako se mogu izuzeti od dažbina u skladu sa odredbama NATO/PzM/SOFA i drugim primjenjivim međunarodnim ugovorima koji su zaključeni između ZP i ZD.

Član 9

MEDICINSKA PODRŠKA

- (1) ZD će pružiti hitne medicinske/stomatološke usluge pripadnicima ZP besplatno. Ostala medicinska i stomatološka podrška će biti pružena od strane ZD pripadnicima ZP pod istim uslovima kao što je predviđeno za pripadnike ZD, u skladu sa odgovarajućim odredbama primjenjivih međunarodnih ugovora između ZP i ZD ili na osnovu nadoknade.
- (2) ZD obezbjeđuje odgovarajuće medicinske jedinice i objekte, transportna sredstva za medicinske svrhe, koja će biti spremna za upotrebu na cijelom području obuke za Vježbu, na svim lokacijama za izvođenje obuke.
- (3) U slučaju smrtnog slučaja, ZD će koordinisati aktivnosti sa ZP prije autopsije ili obrade posmrtnih ostataka, kako bi se osigurala usklađenost sa procedurama ZP. Predstavnik ZP ima pravo da prisustvuje autopsiji i da dobije kopiju konačnog izvještaja o autopsiji. Svi troškovi nastali po ovom osnovu biće odgovornost ZP.
- (4) Po završetku autopsije, posmrtni ostaci će odmah biti predati ZP za prenos. U tom slučaju, ZD obezbijediće odgovarajuće sredstvo prevoza.

- (5) Svi troškovi prenosa posmrtnih ostataka u ZP biće odgovornost ZP.
- (6) U hitnom slučaju tokom obuke, vazduhoplovi/vozila ZD i ZP mogu se koristiti za prevoz povrijeđenog pripadnika u okviru sredstava i sposobnosti do najbliže/odgovarajuće medicinske ustanove ZD.

Član 10

ZAŠTITA SNAGA I ŽIVOTNE SREDINE

- (1) Sveobuhvatna i efikasna zaštita snaga planiraće se za potrebe vježbe. Po potrebi, ZD će obavijestiti ZP o predloženim mjerama i ograničenjima zaštite snaga. Svaka ZP je odgovorna za definisanje i podnošenje svojih zahtjeva i ograničenja Zemlji domaćinu za zaštitu snaga u skladu sa NATO/PzM/SOFA.
- (2) ZD će preduzeti potrebne mjere da osigura adekvatnu bezbjednost i zaštitu snaga ZP i njenih pripadnika na teritoriji ZD. ZD će dostaviti informaciju u pisanoj formi vezano za zakone o životnoj sredini, najkasnije 30 dana prije dolaska snaga ZP.
- (3) Svi učesnici priznaju pravo ZD u preduzimanju svih odgovarajućih mjera za održavanje reda i bezbjednosti na bilo kojoj lokaciji dodijeljenoj za izvođenje vježbe i tijesne međusobne saradnje u cilju osiguranja bezbjednosti pripadnika GJ i njihove imovine/opreme u skladu sa ovim MOR.
- (4) Vezano za pitanja uklanjanja otpada i zaštite životne sredine, ZP je odgovorna za vanredne količine otpada i ekološke štete koje proizvedu GJ.

Član 11

BEZBJEDNOST I OBJELODANJIVANJE INFORMACIJA

- (1) Snage će zaštititi i čuvati povjerljive informacije i materijale razmijenjene u okviru ovog MOR dajući im ravnopravan status klasifikacije.
- (2) Povjerljive informacije i materijali, uključujući i informacije o nesreći, neće biti objelodanjene trećoj ugovornoj strani bez prethodnog pismenog odobrenja Strane koja ih je obezbijedila.
- (3) Strane neće koristiti jedna protiv drugih povjerljive informacije i materijale razmijenjene pod ovim MOR.
- (4) Svi povjerljivi podaci i materijali koji su obezbijeđeni, stvoreni ili razmijenjeni pod ovim MOR o razumijevanju, upotrebljavaće se,

distribuirati, čuvati i zaštititi, u skladu sa nacionalnim bezbjednosnim propisima i zakonima Strana i primjenjivim međunarodnim bilateralnim sporazumima.

- (5) Strane će osigurati da pristup povjerljivim podacima i materijalima bude po principu „potrebno da zna“ i biće limitiran na pripadnike koji imaju odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima.
- (6) Strane će biti odgovorne za zaštitu i sprječavanje podizanja statusa klasifikacije razmijenjenih klasifikovanih informacija i materijala i po prestanku važenja ovog MOR.

Član 12

ULAZNE I IZLAZNE PROCEDURE

- (1) Snage GJ biće izuzete od viznih procedura i procedura ZD za registraciju i kontrolu stranaca po dolasku/prilikom napuštanja teritorije ZD. Ovo izuzeće se ne shvata kao kreiranje bilo kojih prava ili stalnog ili privremenog boravka na teritoriji ZD, u korist GJ nakon završetka vježbe.
- (2) Prilikom ulaska/izlaska sa teritorije ZD, ZP mora predložiti ZD, NATO Obrazac 302 ili odgovarajući obrazac po zahtjevu ZD. Snage ZP će obezbijediti potrebni NATO Obrazac 302 ili odgovarajući obrazac na Mjestu prelaska granice, u cilju ubrzanja pograničnih procedura.
- (3) Zemlje pošiljalac će ZD dostaviti spisak pripadnika GJ i NATO Obrazac 302 ili odgovorajući obrazac po zahtjevu ZD najmanje 20 dana prije dolaska pripadnika i opreme, uključujući:
 - a) Detaljan spisak pripadnika GJ, sa unesenim brojem lične karte ili pasoša;
 - b) Detaljan spisak motornih vozila, opreme, oružja, municije, zaštitne opreme i elektronskih uređaja GJ;
 - c) Mjesto ulaska (POE), pravce i vremenski okvir njihovog kretanja iz mjesta ulaska u teritoriju ZD do područja gdje se Vježba održava i od mjesta održavanja Vježbe do mjesta izlaska.

Član 13

POTRAŽIVANJA

- (1) Sva potraživanja, osim ugovorenih potraživanja, nastala na teritoriji ZD u toku Vježbe (faze upućivanja, izvršenja i povratka) rješavaju se u skladu sa NATO/PzM/SOFA.
- (2) Ugovorena potraživanja će se riješiti između dotičnih Strana koje imaju zaključen ugovor.

Član 14 **RJEŠAVANJE SPOROVA**

Bilo koji spor u vezi sa interpretacijom ili primjenom ovog MOR biće riješen dogovorom između Strana na najnižem mogućem nivou i neće se uputiti na bilo koji nacionalni ili međunarodni sud ili treću stranu radi rješavanja.

Član 15 **STUPANJE NA SNAGU, TRAJANJE, IZMJENE I PRESTANAK** **VAŽENJA**

- (1) Ovaj MOR će stupiti na snagu na dan posljednjeg potpisa ili posljednje notifikacije, sa kojom svaka Strana u pisanoj formi upoznaje Ministarstvo nacionalne odbrane RUMUNIJE/6-tu brigadu za specijalne operacije o završetku njihovih relevantnih internih procedura za stupanje na snagu ovog Memoranduma, i ostaće na snazi sve dok zadnje snage ZP ne napuste teritoriju ZD.
- (2) Iz bezbjednosnih i finansijskih razloga i potraživanja, MOR će ostati na snazi do završetka procedura i završnog rješavanja finansijskih pitanja i potraživanja.
- (3) Izmjene i dopune odredbi ovog MOR će se vršiti uzajamnim dogovorom između Strana i stupiće na snagu u skladu sa procedurom navedenom u stavu 1.
- (4) Svaka Strana može se povući iz ovog MOR prije početka CARE 17 podnošenjem pisanog obavještenja drugim Stranama. Ako se ZD povuče, ovaj MOR će biti raskinut.
- (5) Ovaj MOR je potpisan u jednom primjerku na engleskom jeziku između Strana i ZD; ZD kao depozitar za ovaj MOR, će obezbjediti ovjerene kopije svim Stranama.

Za Ministarstvo nacionalne odbrane RUMUNIJE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Za Ministarstvo odbrane REPUBLIKE ALBANIJE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Za Ministarstvo odbrane REPUBLIKE BUGARSKE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Za Ministarstvo nacionalne odbrane REPUBLIKE GRČKE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Ministarstvo odbrane CRNE GORE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Ministarstvo odbrane REPUBLIKE SRBIJE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Za Ministarstvo odbrane BIVŠE JUGOSLOVENSKE REPUBLIKE
MAKEDONIJE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

Vlada REPUBLIKE TURSKE

Potpis:

Ime:

Funkcija:

NEKLASIFIKOVANO ZA B-9 ZEMLJE

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE OF ROMANIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF ALBANIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF BULGARIA
AND
THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE OF THE HELLENIC
REPUBLIC
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF SERBIA
AND
THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE FORMER YUGOSLAV
REPUBLIC OF MACEDONIA*
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY

CONCERNING THE CONDUCT OF THE EXERCISE
BALKAN COUNTRIES COMBINED JOINT SPECIAL FORCES
EXERCISE (B-9 CJSE) – “CARPATHIAN EAGLE 2017” (CARE 17)

COMANDANTUL UNITĂȚII MILITARE 01010
(B-9 CJSE DIRECTOR)
Colonel
Florinel NEGULESCU

* Turkey recognizes the Republic of Macedonia with its constitutional name
UNCLASSIFIED RELEASABLE TO B-9 COUNTRIES
Page 1 of 19

UNCLASSIFIED RELEASABLE TO B-9 COUNTRIES

Herein referred to as "the Parties",

Acknowledging all provisions of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of Forces (hereinafter referred to as NATO SOFA), signed in London, on June the 19th 1951,

Acknowledging all provisions of the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other states participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces, signed in Brussels on June the 19th 1995,

Acknowledging all provisions of the Terms of Reference of the Balkan Countries CHODs Conference on Military Cooperation, signed in Brussels, on 10 May 2007,

Acknowledging all provisions of their respective bi-lateral Agreements between Romania and the Parties', regarding military cooperation,

Acknowledging that this MOU does not affect any of the international agreements involving the sending nations or ROMANIA,

Acknowledging that, in case of any conflict in the implementation of this MoU, the above mentioned international agreements will prevail,

Considering the ETSWG 1st Annual meeting of the 10th Balkan CHODs Conference, dated 27 January 2016, in Ankara, Turkey,

HAVING REGARD that the Exercise **B-9 CJSE "CARPATHIAN EAGLE 2017"** (*CARE 17*) will be held in the territory of the Host Nation with participation of Parties' forces,

Considering the applicability of all mutual logistics and cross-servicing transactions between the Parties, have reached the following understanding:

Article 1 ABBREVIATIONS and DEFINITIONS

(1) Unless another meaning is specified within this Memorandum of Understanding (herein after referred to as MoU) and its supporting documents, the NATO Glossary of Terms and Definitions (AAP-6) and the definitions set forth in the Allied Acquisition Practice Publication (AACP-1), Part I (Guidelines and Sample Provisions for Memoranda of Understanding) are to apply.

(2) For the purposes of this MoU, the following abbreviations and definitions are to apply:

B-9 CJSE 2017	Multinational Exercise among Balkan Countries' Combined Joint Special Operations Forces for facilitating synchronization and coordination of the Special Operation Forces (SOF) capabilities in the region
BXP	Border Crossing Point
CARE 17	Carpathian Eagle 2017 – exercise B-9 CJSE 2017 held in Romania, in 2017
CS	Combat Support
CSS	Combat Service Support

DZ	Drop Zone
Exercise	B-9 CSJE 2017 (CARE 17)
Forces	All military personnel and materiel including any civilian components of such forces for the purpose of CARE 17. The term also includes all aircraft, vehicles, stores, equipment, and ammunition, supplies as well as all air, land, and sealift movement resources, together with their support services including contractors deploying with or supporting the Force for the purpose of CARE 17.
FP	Force Protection - all measures taken and means used to minimize the vulnerability of personnel, facilities, equipment, and operations to any threat, and in all situations, to preserve freedom of action and the operational effectiveness of the Forces.
HN	Host Nation – the nation that welcomes and hosts the Forces of the Sending Nations (SNs) within its borders will be ROMANIA, represented by the Ministry of National Defence
HNS	Host Nation Support - the military and civil assistance rendered by the HN to Forces, that are located on, operating in or transiting through the HN's territory, territorial waters or airspace for the purposes of this MoU.
MoND	Ministry of National Defence (ROMANIA)
MoU	Memorandum of Understanding
ODA	Operational Detachment Alpha
PDSS	Pre Deployment Site Survey
POE	Point of Entrance/Exit
RF	Receiving Force – The members & personnel of ROU-MoND participating in CARE 17
ROU	ROMANIA
SOF	Special Operations Forces
SOP	Standing Operational Procedures
SOR	Statement of Request
SN	Sending Nation, the nations deploying forces to the territory of the HN in support of or to participate in CARE 17
TTPs	Techniques, Tactics and Procedures
VU	Visiting Unit, military detachment of the SN participating in CARE 17

Article 2 PURPOSE

The purpose of this MoU is to ensure the proper execution and support for the CARE 17 Exercise.

Article 3

APPLICABILITY

(1) This MoU is applicable to the support provided to VU and RF participating in the CARE 17 to be conducted starting from 16 to 21 OCTOBER 2017 within the area outlined by the following counties: Cluj, Mureș, Sibiu and in any other Special Operations Forces training areas.

(2) The HN will provide support to the forces deployed for the Exercise within its fullest capacity and in accordance with this MoU.

(3) Unless otherwise stated in this MoU, the provisions for HN arrangements described herein will apply from the entry of initial components of the VU and any supporting units. This support will continue until the last components of those forces depart from the territory of ROMANIA and after the completion of all pending matters between the Parties concerning the Exercise.

Article 4

LEGAL ASPECTS

(1) STATUS OF FORCES, while in HN territory, will be regulated in accordance with NATO/PfP SOFA, as applicable.

(2) JURISDICTION: All issues of criminal and disciplinary jurisdiction which may arise during this exercise will be regulated in accordance with NATO/PfP SOFA, as applicable.

(3) In case of a criminal offense committed by SN personnel under the laws of the HN, anywhere within HN territory (inside or outside military and training facilities), SN LNO will notify HN authorities within 24 hours. The same obligation exists in case of any reasonable suspicion regarding criminal offenses committed by SN personnel.

(4) Those elements of HNS provided by civilian contractors will be reflected in separate private arrangements between VU and those contractors and will not be included in this MoU.

(5) VU's personnel who will use HN's aircrafts/vehicles during the Exercise, will be subjected to applicable rules established by the HN and SNs military authorities respectively as appropriate.

Article 5

RESPONSIBILITIES

- (1) Responsibilities of HN:
 - a) Permit access of VU personnel into Romanian base facilities in support of CARE 17 objectives;
 - b) Permit the use of selected facilities and areas agreed upon during PDSS, including Ammunition Holding Area and Arms Rooms;

- c) Provide billeting for VU personnel during the CARE 17 events;
 - d) Provide liaison with the local authorities in the areas where the Exercise will take place;
 - e) Assist in negotiations concerning the use of private owned property and the use of property within governmental use, on request of the SN;
 - f) Undertake the necessary actions to facilitate the use of airport facilities, BXP, roads, areas and infrastructure in order to ensure entry/departure, reception, temporary staging and deployment/ redeployment of the SN's forces;
 - g) Coordinate and obtain all the necessary approvals for the usage of training ranges and access into Romanian Air Force aircrafts;
 - h) Coordinate, facilitate and provide logistical, movement, transportation, medical, infrastructure and service support requested within limits established by this MoU and the final SOR, taking into account actual availability;
 - i) Provide the necessary level of Force Protection;
 - j) Coordinate the activation of DZ and Live Firing Ranges with the responsible authorities;
 - k) HN will provide to the SN forces military escort from the point of entry to the HN territory to the Exercise area and from the Exercise area to the point of exit of it, free of charge;
 - l) In case of an incident/accident concerning SN Forces, the HN will secure the incident/accident site. A SN representative will be entitled to be present during the investigation and to have a copy of the related documents, in accordance with national legislation of the HN;
 - m) Ensure proper coordination and frequency management;
 - n) Ensure proper planning and execution of airborne operations.
- (2) Responsibilities of SN:
- a) Conduct the Exercise in accordance with this MoU and other relevant documents;
 - b) Provide the list of participating personnel and equipment at least 20 days prior to deployment;
 - c) Provide the necessary support, logistics and resources for their respective VUs participating personnel at the Exercise, other than the support provided by the HN;
 - d) Use items on loan and facilities provided by the HN with care and return them in the same condition in which they received, unless their condition at the time of return is justified by normal usage;
 - e) Coordinate all movements of hazardous materials and explosives with the HN. In case of its transport, the SN will clearly define and submit the list of hazardous materials and explosives. The HN will supervise the equipment on the list as well as its transport;
 - f) During the Exercise, submit all subsequent changes in SN requirements and status reports to the Exercise Command;

- g) Comply with HN's environmental, health and safety regulations and procedures provided by the HN concerning the storage, movement or disposal of hazardous and/or dangerous materials;
- h) Comply with all regulation for the usage of electromagnetic spectrum;
- i) Support all the expenses for the goods and services provided by HN, by case;
- j) SNs personnel will be responsible for packing, preparing and certifying their own parachute systems and complying with safety rules established by the HN and SNs military authorities respectively as appropriate. Commanders of Romanian SOF and VUs responsible will conduct permission briefings with all personnel (HN aircrew, JMs, SJMs and DZ duty personnel). The 6th SOF BDE is responsible for parachuting briefings.

Article 6 TRAINING

- (1) The general objectives of CARE 17 are, as follows:
 - a) Training of the command and control structures in SOF operational planning procedures;
 - b) Increase interoperability among the participating VUs and SOF structures.
- (2) Specific training objectives of CARE 17 are, as follows:
 - a) Train staff at all levels to plan, conduct and monitor special operations;
 - b) Practice NATO and national operational planning procedures;
 - c) Foster command and control capability for the SOF units, Combat Support - CS and Combat Service Support - CSS structures;
 - d) Validate, practice and update SOPs during special operations planning and execution process, in order to identify operational constraints and limitations arising from the battle space;
 - e) Increase cooperation and interoperability among SOF and support structures with National Defense Agencies, and Allied SOF structures;
 - f) Improve English as operating language.

Article 7 FINANCIAL ARRANGEMENTS

- (1) HN will provide accommodation, class I service (food and bottled water) and internal transportation, free of charge.
- (2) Each Party will support any other expenses that will occur for the support of own members participating at the Exercise, according with the SOR, on a case by case basis.
- (3) If a SN sends aircrafts/vehicles to the HN for training aims on a military airport, all airport services, including airport tower leading, parking, force protection will be free of charge.

(4) If a SN assigns aircrafts/vehicles to the Exercise and asks for fuel and oil supply for those aircrafts/vehicles from the HN, the fuel and oil will be provided under the same conditions as provided to comparable HN Armed Forces' aircrafts/vehicles on a reimbursement basis. The HN will take the responsibility to provide fuel and oil supply to the SN that assigns aircrafts/vehicles for the purposes of training during the Exercise.

(5) Each VU may carry out its own weapons and all necessary equipment for the purposes of the Exercise. If requested, the HN will provide weapons and ammunition on the basis of reciprocity (free of charge) according to the relevant provisions of the applicable international agreements concluded between the HN and the SN.

(6) Reimbursable support and services between Parties will be managed as stated.

(7) All formal and Exercise related telephone communication will be free of charge. For the official international calls for the SNs needs, a land line phone will be provided by the HN free of charge. The personnel's private telephone communication (both national and international) through landline phones will be on reimbursement basis.

(8) In case of accidents/incidents, all the expenses arisen by the repatriation of the material remains back to the SN will be responsibility of the SN.

Article 8 TAXES

(1) For the VUs that participate at the Exercise, the HN will exempt:

a) VU personnel from border taxes at entry in/exit from the territory of the HN, in accordance with the provisions of the NATO/PfP SOFA.

b) VU's equipment and supplies, temporarily imported into the HN territory for the purpose of the Exercise, will be exempted from customs duties and taxes by the HN in accordance with the provisions of the NATO/PfP SOFA.

(2) At the conclusion of the Exercise, the VUs will take back all materials and equipment brought by the VUs to the territory of the HN, except for the materials and/or equipment approved by the HN and in accordance with the respective SN's legislation to be left in the country or that has been lost and/or expended for Exercise's purposes.

(3) Materials brought for Exercise's purposes, as well as the personal goods of VUs, must not be sold or given to the HN military personnel or civilians. A list of the consumables expended or lost during the Exercise will be prepared by the VUs upon termination of the Exercise, confirmed by HN military authorities and given by the VUs to the customs officials at the departure point, as attachment to the customs documents used when leaving the HN territory.

(4) VU's purchases of goods and services on the HN territory will include all taxes in accordance with the HN legislation except as exemptions may apply under

the NATO/PfP SOFA and other applicable international agreements concluded between SN and HN.

Article 9 MEDICAL SUPPORT

(1) The HN will provide emergency medical/dental services to the SN personnel free of charge. Other medical and dental support will be provided by the HN to the SNs' forces under the same conditions as provided to comparable HN personnel, in accordance with relevant provisions of the applicable international agreements concluded with the HN or on a reimbursement basis.

(2) The HN will provide appropriate medical units and facilities, transportation means for medical aims ready for use throughout the Exercise training area, at all training sites.

(3) In case of a possible fatality, the HN will coordinate with the SN prior to performing an autopsy or processing the remains, in order to ensure compliance with the SN policy. A SN representative will be entitled to be present during the autopsy and to have a copy of the final autopsy report. All related expenses will be the responsibility of the SN.

(4) After the completion of the autopsy, the remains will be released immediately for transfer to the SN. In such a case, the HN will appoint the appropriate means of transportation.

(5) In case of a possible fatality, all the expenses related to the transportation of remains back to the SN will be responsibility of the respective SN.

(6) In case of emergency during the training, HN or SN aircrafts/vehicles may be used to transport injured personnel within means and capabilities to the nearest/appropriate HN medical facilities.

Article 10 FORCE AND ENVIRONMENT PROTECTION

(1) Comprehensive and effective FP will be planned for the purpose of the Exercise. As appropriate, the HN will inform the SNs of its proposed FP measures, limitations and restrictions. Each SN is responsible for identifying and providing its FP requirements and limitations to the HN, in accordance with the NATO/PfP SOFA.

(2) The HN will take the necessary measures to ensure the adequate security and protection of the SN Forces and their personnel within the HN's territory. HN will provide written information concerning the environmental legislation, NLT 30 days prior to the arrival of the SN Forces.

(3) All SNs recognize the right of the HN to take all appropriate measures to ensure the maintain order and security on any locations allocated for the Exercise and

coordinate closely with each other to ensure the security of the members of the VUs and their property/equipment in accordance with this MoU.

(4) Regarding the waste management and environmental issues, the SNs will be responsible for the possible unusual wastes and environmental damages arising from the respective VUs use.

Article 11

SECURITY AND DISCLOSURE OF INFORMATION

(1) The Forces shall protect and preserve the classified information and material exchanged under this MoU by giving them equal classification status.

(2) The classified information and materials including the information about of an accident shall not be disclosed to a third Contracting Party without the prior written consent of the Party which provided them.

(3) The Parties shall not use the classified information and materials exchanged under this MoU against each other.

(4) All classified information and materials provided, produced or exchanged under this MoU shall be handled, distributed, stored and protected in accordance with national security laws and regulations of the Parties and applicable international bilateral agreements.

(5) The Parties shall ensure that the access to the classified information and material is based on the need-to-know principle and limited to those personnel having appropriate security clearance.

(6) The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the lifting of the classified status of the exchanged classified information and material even after the termination of this MoU.

Article 12

ENTRY AND EXIT PROCEDURES

(1) VUs will be exempt from visa requirements and HN procedures for registration and control of foreigners upon arrival in/departure from HN territory. This exemption shall not be construed as creating any right or stay residence or domicile on the territory of the HN in favor of the VU acquires after the Exercise is concluded.

(2) Upon entry into/exit from the HN territory, the SNs must provide HN with NATO Form 302 or appropriate form as specified by the HN. The SNs will provide necessary NATO Form 302 or appropriate form at the BXP in order to expedite border-crossing procedures.

(3) The SNs will notify the HN, at least 20 days prior to the arrival of forces and equipment, with the list of members of the VU and NATO Form 302, including:

- a) Detailed list of the VU personnel, inclosing IDs/Passports numbers;
- b) Detailed list of the VU vehicles, equipment, weapons, ammunition, protective gear, electronic devices;

c) The Points of Entrance (POE), route and timetable of their movement from the POE into the HN territory to the Exercise area and from the Exercise area to the point of exit.

Article 13

CLAIMS

(1) All claims, other than contractual claims, arising out on the territory of the HN, during the Exercise (deployment, execution period, and redeployment) will be settled in accordance with the NATO/PfP SOFA.

(2) Contractual claims will be settled between the concerned Parties to the contract in question.

Article 14

SETTLEMENT OF DISPUTES

Any dispute regarding the interpretation or implementation of this MoU will be resolved by consultation among Parties at the lowest possible level and will not be referred to any national or international court or third Party for settlement.

Article 15

ENTRY INTO FORCE, DURATION, AMENDMENTS AND TERMINATION

(1) This MoU will become effective upon the date of the last signature or the date of the last notification by which the Parties inform in writing the Ministry of National Defence of ROMANIA/ 6th SOF BDE about the completion of their relevant internal procedures for its entry into force, whichever is the latest and will remain in effect until last SN Forces will exit from HN territory.

(2) For security issues, financial matters and claims, the MoU will remain in effect until security procedures have been completed and final settlement of financial matters and claims has been made.

(3) Modification of or changes to the provisions in this MoU will be accomplished by mutual agreement of the Parties. Such modification will enter into force in accordance with the procedure presented in paragraph 1.

(4) Either Party may withdraw from this MoU minimum 20 days prior to the start of CARE 17 by providing written notice to the other Parties. If HN will withdraw this MoU will be terminated.

(5) This original MoU is signed in English language between the Parties and HN; HN, acting as the depository for this MoU, will provide true certified copies to all Parties.

For The Ministry of National Defence of ROMANIA

Signature:

Name:

Title:

UNCLASSIFIED RELEASABLE TO B-9 COUNTRIES

For The Ministry of Defence of THE REPUBLIC OF ALBANIA,

Signature:

Name:

Title:

UNCLASSIFIED RELEASABLE TO B-9 COUNTRIES

Page 13 of 19

UNCLASSIFIED RELEASABLE TO B-9 COUNTRIES

For The Ministry of Defence of THE REPUBLIC OF BULGARIA

Signature:

Name:

Title:

For The Ministry of National Defence of THE HELLENIC REPUBLIC

Signature:

Name:

Title:

The Ministry of Defence of MONTENEGRO

Signature:

Name:

Title:

The Ministry of Defence of the Republic of SERBIA

Signature:

Name:

Title:

**For The Ministry of Defence of THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF
MACEDONIA,**

Signature:

Name:

Title:

The Government of the Republic Of TURKEY

Signature:

Name:

Title: